

Indledningen er redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Else Riisager

Tilsyn ved Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Nathanael”

ved Katja Gottlieb

Indhold

- 1 Førstetrykket
- 2 Form og indhold
- 3 Anvendt litteratur

1 Førstetrykket

Grundtvigs digt “Nathanael” blev trykt første gang den 16. august 1846 på forsiden af *Dansk Kirketidende*. Ugeskriftet havde eksisteret et lille års tid, og blev udgivet og redigeret af to yngre teologer, Theodor Fenger og C.J. Brandt, der begge langt hen ad vejen delte Grundtvigs synspunkter på kirke og folk.

2 Form og indhold

Digtet “Nathanael” er et fortællende digt, som består af 12 strofer, der hver er bygget op af syv verselinjer, som rimer ababccd. “Nathanael” har sit udgangspunkt i den nytestamentelige fortælling om de første disciples kaldelse, Joh 1,35-51, men kan med Uffe Hansens ord betegnes som “fri digtning i legendarisk stil” (Hansen 1955, s. 77). Digtets hovedperson er disciplen Nathanael, der kun omtales i Johannesevangeliet, men ifølge middelalderlig tradition er blevet udlagt som identisk med disciplen Bartholomæus. Fokus i digtet er forskudt fra evangeliets behandling af Jesu offentlige virksomhed til den unge Nathanaels søgen efter “Guds-Ordet, som Mennesket lever af”, som det står formuleret i digtets strofe 2. Digtet åbner med en fortællerstemme, der sætter scenen og præsenterer Nathanael, som stammer fra byen Kana i Galilæa. Han kaldes til Jordan, hvor Johannes Døberen virker, men Nathanael skuffes, da Johannes Døberen bekender, at han ikke er den ventede Kristus.

Fra digtets strofe 6 fortælles gennem replikskifter, der med rod i bibelstedet betjener sig af dramatisering, se fx strofe 10: "Fra Nazaret Storhed? vil du mig belee?". I moderne bibeloversættelse modsvares dette af Joh 1,46: "Nathanael spurgte: 'Kan noget godt komme fra Nazaret?'" eller strofe 11: "Jeg saa dig jo under det Figentræ / Og kiendte dig ikke des mindre!", der i Joh 1,48 lyder: "Jeg så dig, før Filip kaldte på dig, mens du var under figentræet". Da Nathanael møder sin gamle ven Filip, kan han heller ikke tro på Filips ord om, at den, som Moses og alle profeter har forudset, nu efter tidsaldres søgen er blevet fundet. Nathanael afviser, at noget godt kan udgå fra Nazaret, der ikke er nævnt i Det Gamle Testamente, og dermed ikke har været en del af forventningen om en kommende konge eller Messias hos jøderne. Alligevel går han med Filip, og da han bydes velkommen af Jesus med ordene "Velkommen! her seer I en Israelit, I hvem ingen Svig er at finde" (strofe 10,6-7) er han fortsat skeptisk. Først da Jesus præciserer, at han har set Nathanael fordybet under figentræet, før Filip kaldte på ham, anerkender Nathanael Jesus som Guds søn og Israels konge (strofe 11,5-7).

Digtet "Nathanael" indskrives sig i rækken af Grundtvigs talrige bibelhistoriske salmer, som var en genre, Grundtvig allerede tidligt i sit forfatterskab betonedede vigtigheden af. Dette var både i forhold til at præsentere børn for bibelhistorien og for at "oplive Betragtningen af Guds underlige Gjæringer i begge Pagters Dage og da især af Frelserens jordiske Levnedsløb", som Grundtvig skrev i et brev til vennen B.S. Ingemann i 1837 (*Grundtvig & Ingemann 1882*, s. 198). Fra *Dansk Kirketidende* bevægede "Nathanael" sig da også videre til P.O. Boisens *Bibelske og Kirkehistoriske Psalmer og Sange for Skolen*, som optog en række af Grundtvigs bibelhistoriske salmer og bearbejdede dem til skolebrug.

3 Anvendt litteratur

- Boisen, P.O. udg. (1853) *Bibelske og Kirkehistoriske Psalmer og Sange for Skolen*. København.
- Grundtvig, N.F.S. og B.S. Ingemann (1882) *Grundtvig og Ingemann. Brevvexling 1821-1859, udg. Svend Grundtvig*. København.
- Hansen, Uffe (1955) "Grundtvigs bibelhistoriske sange" i *Vartovbogen 1955*, s. 49-84. København.